

Kirakatszínház...

László Miklós Illatszertár című darabja a Thália Színház és a székesfehérvári Vörösmarty Színház közös előadásában került színre, Kolos István rendezésében.

Sajnos rendezői munkának ebben a produkcióban nincs érzékelhető „lenyomata”: mindenki saját elképzelése szerint jön-megy a színpadon, teszi-veszi magát (valamikor színészmestereket utánozva), és igazából mindenki csak azzal foglalkozik, hogy többé-kevésbé saját magát valahogyan „megcsinálja” -, ha már egyszer úgy „alakult”, hogy nincs rendezői kéz, amelyik legalább jelezne, hogy kinek, merre kellene haladni a térben, kinek, milyen jelmezben, hogyan kellene mozogni-viselkedni, milyen szituációban, mit kellene játszani, ha ez egy jól átgondolt előadás lenne -. Ez a produkció rendezőileg még a minimálisan elvárható(!) szakmaiság minimumát sem éri el, nagyon messze van attól... Egyetlen erőnye, hogy két kiváló tervezője által teremtett látványvilága legalább az ember szépérzékének kedvez, de egyébként mintapéldáját láthatjuk a mostanság olyan nagy mértékben elszaporodott „haknyszínházaknak”. Szomorúan kell megállapítanom, hogy sztárparádé ez is, „kirakatszínház”. A kirakatban Koltai Róbert, Csonka András, Xantus Barbara..., és vannak még a többiek - akiket nem igazán a kirakatba szántak, viszont nélkülük nem lenne meg a létszám, nem lehetne eljátszani ezt a darabot. Nos, az ő feladatuk lenne statisztálni a „csillagoknak”: a színészből filmrendezővé(!) avanzsált, mostanság majd hollywoodig, mindenben unalmasan egyforma Koltai Róbertnek, az RTL KLUB beszédhibás Csonka Andrásának, ország-világ „csonkapicijének” és a valamikori Família Kft. negédesen ostobácska „barbikájának”, az állandóan civil, minden egyes megszólalásában velejéig hamis Xantus Barbarának.

Ismét azzal a helyzettel találkozunk (nem első ízben színházaink repertoárjait illetően), hogy - a már említett tervezőművészek munkái - Libor Katalin díszlete és Rátkai Erzsébet jelmezei kénytelenek külön életet élni, leválni az egyébként nagyon gyatra előadástól, mert nincs aki használja azokat. Nagy kár! Örüljünk azonban annak, hogy legalább vizuális ingerek érnek bennünket. Mert az elvitathatatlan, hogy a több részre osztott, szellemesen és nagyon ügyesen megtervezett térben nagyon sok lehetőség lenne, hogy ne a statikusság uralja a színpadot. Nemcsak funkcionális ez a több szintű, okosan átgondolt díszlet, de valódi esztétikai látványt is nyújt: az egyes részek ügyesen elkülönítettek egymástól, ugyanakkor színvilágában a felső traktus gazdagsága összhangban van a legalsó részek elhasznált megköpottságaival. Szomorú, hogy a kellek csak kellékek, díszletelemek maradnak, mert szinte senki semmit nem használ azok közül, pedig jócskán tobzódhatnának a legkülönbözőbb játékokban, ha valaki kitalálta volna azokat. Azt azért nem értem, hogy miért kellett itt elhelyezni az IRODA feliratú táblát, amikor minden más helyiség megnevezése - szerencsére! - nem került kiírásra. Ráadásul Hammerschmidt úr telefonja és íróasztala az iroda elé került - teljesen érthető módon -, vagyis joggal merül fel a kérdés: akkor meg mi van az irodában? Vagy egyszerűen csak annyi történt, hogy nem hiszik el nekünk, nézőknek, hogy minden „szájbartogós” segítség nélkül kiigazodunk ebben a kiválóan átgondolt térben?

Örvendetes, hogy a jelmezek ugyancsak nagyon „beszédese” karakteresek, így legalább azok „tudják, hogy mit kell játszani” bár azt el kell ismerni, hogy Sipos úr szerepében Kozáry Ferenc és Árpádként Gulyás Sándor erőteljes figurák... A többiekről inkább hadd ne írjak semmit...

Az első rész (aztán ugyanígy a többi) - a szituációknak tökéletesen ellentmondó - tempótlanságának az se lehet magyarázata, hogy Ruttkay Zsófia dramaturg vagy nem kapott megbízást a replikák sűrítésére, a dialógusok pergőbbé tételére, vagy nem volt elég „vastag” ceruzája, hogy jó sokat húzzon a szövegből. Önmagában is elviselhetetlen ez az elejétől a végéig vontatott és minden indok nélküli, lassú játékmód, de az 1936-ban írt darab ma már nem is alkalmas arra, hogy ilyen terjedelemben hangozzék el. Az egyes felvonásokat se ártott volna valahogyan összevonni, hogy ne legyünk kénytelenek állandó üresjáratokat átélnünk, hogy ne kelljen mindenféle filmbejátszásokat nézünk - tudom, hogy ez is nagy divat?! -, amelyeknek semmi közük az azokat követő jelenetekhez. A vetítéseket vagy valamilyen ötlettel „szervesíteni” kellett volna az egyes részekhez, vagy egyszerűen le kellett volna mondani ezekről a l'art pour l'art megoldásokról.

Az előadáshoz készült szórólapon a következőket olvashatjuk: „László Miklós 1936-ban írt darabja a magyar drámairodalom talán legexportképesebb történetének bizonyult. Már a negyvenes évek legelején elkészült belőle az addigra már Hoollywoodban dolgozó Ernst Lubtisch filmje, majd musical is született a darabból. Legutoljára a Szerelmek hálózában címmel láthatunk belőle hollywoodi adaptációt Tom Hanks és Meg Ryan főszereplésével.” Nagyon fontos mondatok ezek, kár, hogy Kolos István rendezése nem kerülhet majd - követendő példaként - egy következő produkcióhoz kiadásra kerülő szóróanyagon megemlékezésre... Jobb lenne ezt minél hamarabb elfelejteni... Nekem nem kellett nagy erőfeszítéseket tennem ennek érdekében, és a Thália Színházban már a szünetben azt tapasztaltam, hogy másoknak se volt nehéz és megoldhatatlan ez a feladat. Azt azért persze javasolnám a színházaknak - a koprodukció mindkét tagjának -, hogy a tervezőművészek munkáit próbálják meg átadni egy tehetős rendezőnek, hogy élettel, igazi étellel telítődhessenek meg, hátha lesznek, akik használni is tudják majd azokat.

Kortárs

Drámafesztivál Budapest

2005. április 21 - 28. között immár ötödik alkalommal kerül megrendezésre a Kortárs Drámafesztivál Budapest - adta hírlí a kultport internetes kulturális portál (www.kultport.hu). A rendezvény egyszerre segíti a magyar drámaírók külföldi megismertetését és a kortárs külföldi szerzők hazai felfedezését.

Az egyre több szakmai partnerrel közösen megvalósuló jubileumi fesztivál minden eddiginél szélesebb kínálatot áll az érdeklődők, és (elsősorban) a magyar színházi szakma rendelkezésére. Többek között Budapestre érkezik a lett Rigai Új Színház *Avis Hermanis* A hosszú élet című produkciójával, valamint Belgrádból a Jugoszláv Drámai Színház *Milena Markovic* Sínek című új darabjával.

A fesztivál díszvendége lesz Oroszország. Ebből az alkalomból végre láthatja a közönség *Vaszilij Szigarjev* Gyurma (Plastilin) című híres, *Kirill Szerbrennyikov* rendezte előadását. A különleges programban szerepel továbbá orosz darabok magyar nyelvű felolvasása és szakmai találkozó orosz és magyar színházi szakemberek részvételével.

Hagyományos programja a Kortárs Drámafesztiválnak a felolvasószínház is. Ezúttal a már említett orosz darabok mellett svéd, norvég és dán művek is szerepelnek majd a programban.

A fesztivál egyedülálló kezdeményezése az ún. Visitors' Programme, melynek keretében 50 neves külföldi szakember érkezik egy hétre Budapestre, hogy a kortárs magyar drámaival ismerkedjen. A fesztivál magyar programja is elsősorban nekik szól. A zsűri (*Szűcs Katalin Ágnes, Koltai Tamás, Sándor L. István*) előzetesen a következő előadásokat javasolta:

- *Mohácsi János-Mohácsi István*: Csak egy szög (Kaposvári Csiky Gergely Színház)

- *Kárpáti Péter*: A negyedik kapu (a Tatabányai Jászai Mari Színház és a Nyíregyházi Móróc Zsigmond Színház közös produkciója)

- *Pintér Béla* Társulat: Parasztopera
- *Juhász Ferenc*: A szarvassá változott fiú (Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház)

- *Spiró György*: Koccanás (Katona József Színház)

- *Kréta*kor Színház: FEKETEország
A jubileumi fesztivál kapcsán tudományos konferenciát szerveznek az Közép-Európai Egyetemen (CEU) és az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetrel együttműködve. Az előadások középpontjában a középkelet-európai régió országaiban végbement rendszerváltást követő átalakulások, strukturális és tartalmi változások állnak.